

[Kamerstuknummer]

Voorstel van de leden Aartsen, Vijlbrief, Van Dijk en Flach houdende regels in verband met het introduceren van een toetsingskader voor het werken als zelfstandige (Zelfstandigenwet)

Nr. 2

VOORSTEL VAN WET

Wij Willem-Alexander, bij de gratie Gods, Koning der Nederlanden, Prins van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Allen, die deze zullen zien of horen lezen, saluut! doen te weten:

Alzo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenselijk is de compensatieregeling transitievergoeding bij ontslag wegens langdurige arbeidsongeschiktheid te beperken tot kleine werkgevers, gelet op de noodzaak tot houdbare en bestendige overheidsfinanciën;

Zo is het, dat Wij, de Afdeling advisering van de Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Artikel 1. Begrippen

In deze wet wordt verstaan onder:

- Belastingdienst
- Nederlandse Arbeidsinspectie
- Onze Minister: de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid;
- Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen: het Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen, genoemd in hoofdstuk 5 van de Wet structuur uitvoeringsorganisatie werk en inkomen;
- werkende: degene die werkzaamheden verricht of gaat verrichten op grond van een overeenkomst met een werkverstrekker;
- werkverstrekker: degene met wie de werkende een overeenkomst sluit ten aanzien van de werkzaamheden;

Artikel 2. Zelfstandigentoets

1. Er is sprake van zelfstandig ondernemerschap indien de werkende:
 - a. arbeid verricht voor eigen rekening en risico;
 - b. een deugdelijke administratie voert;
 - c. zich in het economisch verkeer als zelfstandig ondernemer gedraagt;
 - d. een adequate voorziening heeft getroffen tegen het risico van arbeidsongeschiktheid; en
 - e. voorzien heeft in een proportionele bijdrage voor een voorziening bij pensionering.
2. De werkende onderbouwt jegens de werkverstrekker dat sprake is van zelfstandig ondernemerschap.

Artikel 3. Commissie Beoordeling Toetsingskader Zelfstandigenwet

1. Onze Minister stelt samen met de Minister van Economische Zaken een commissie in die tot taak heeft om op verzoek van een werkende, werkverstrekker of van beide partijen uitspraak te doen over de kwalificatie van de overeenkomst die is gesloten tussen de werkende en de werkverstrekker en om onafhankelijk advies te geven over vragen aangaande de kwalificatie.
2. Wanneer de commissie uitspraak heeft gedaan, wordt de kwalificatie van de overeenkomst geacht te zijn wat in die uitspraak is vastgesteld, tenzij de werkende of de werkverstrekker binnen acht weken nadat aan hen afschrift van die uitspraak is verzonden, een beslissing van de rechter heeft gevorderd over die kwalificatie.
3. Indien de commissie uitspraak heeft gedaan over de kwalificatie van een overeenkomst volgen het Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen, de Belastingdienst en de Nederlandse Arbeidsinspectie bij het uitvoeren van hun taken deze uitspraak.
4. Bij algemene maatregel van bestuur worden in ieder geval nadere regels gesteld over de taak van de commissie, bedoeld in het eerste lid, en de samenstelling en werkwijze van die commissie.

Artikel 4. Wijziging van Boek 7 van het Burgerlijk Wetboek

Boek 7 van het Burgerlijk Wetboek wordt als volgt gewijzigd:

A

In artikel 610 wordt, onder vernummering van het tweede tot derde lid, na het eerste lid een lid ingevoegd, luidende:

2. Van het verrichten van arbeid in dienst van een werkgever als bedoeld in het eerste lid is in ieder geval geen sprake indien:
 - a. sprake is van zelfstandig ondernemerschap als bedoeld in artikel 2 van de Zelfstandigenwet;
 - b. geen sprake is van hiërarchische controle;
 - c. sprake is van de vrijheid van organisatie van werk;
 - d. sprake is van de vrijheid van organisatie van de werktijd; en
 - e. de partijen de bedoeling hebben om anders dan op grond van arbeidsovereenkomst arbeid te verrichten.

B

Na artikel 610aa wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 610ab

Bij algemene maatregel van bestuur kunnen, gehoord de Sociaal-Economische Raad, gevallen of omstandigheden worden aangewezen waarin vermoed wordt dat de arbeid verricht wordt krachtens arbeidsovereenkomst als bedoeld in artikel 610, lid 1.

Artikel 5. Overgangsrecht

Na artikel 214 van de Overgangswet nieuw Burgerlijk Wetboek wordt een artikel ingevoegd, luidende;

Artikel 215

Artikel 610 van Boek 7 van het Burgerlijk Wetboek, zoals dat luidde op de dag voor inwerkingtreding van artikel 4, onderdeel A, van de Zelfstandigenwet, blijft gedurende zes maanden na dat tijdstip van toepassing op overeenkomsten die voor dat tijdstip zijn gesloten.

Artikel 6. Inwerkingtreding

Deze wet treedt in werking op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip, dat voor de verschillende artikelen of onderdelen daarvan verschillend kan worden vastgesteld.

Artikel 7. Citeertitel

Deze wet wordt aangehaald als: Zelfstandigenwet.

Lasten en bevelen dat deze in het Staatsblad zal worden geplaatst en dat alle ministeries, autoriteiten, colleges en ambtenaren die zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven

De Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,

II. Artikelsgewijs

Artikel 1. Begrippen

Dit artikel definieert een aantal begrippen, die voor het grootste deel geen nadere toelichting behoeven. In de definitie van de begrippen ‘werkende’ en ‘werkverstrekker’ is in de definitie geabstraheerd van de aard van de arbeidsrelatie. De reden hiervoor is dat dit voorstel erop gericht is om behulpzaam te zijn bij het bepalen van de aard van de arbeidsrelatie. Het ziet daarmee op de fase waarin die arbeidsrelatie wordt gekwalificeerd, en daarmee op de fase waarin nog niet duidelijk is op basis van wat voor overeenkomst wordt gewerkt.

Artikel 2. Zelfstandigentoets

Het voorgestelde artikel 2 regelt de inhoud van de zelfstandigentoets. Deze wordt uitgebreid besproken in hoofdstuk 3.1. Zie voor de rol van deze zelfstandigentoets in het vraagstuk of een werkende al dan niet op basis van een arbeidsovereenkomst werkt de toelichting op het voorgestelde artikel 4, onderdeel A.

Artikel 3. Commissie Beoordeling Toetsingskader Zelfstandigenwet

Dit artikel regelt de beoordeling van arbeidsrelaties door de Commissie Beoordeling Toetsingskader Zelfstandigenwet. Het voorgestelde eerste lid regelt daartoe de taak van deze commissie. Dat is ten eerste het doen van uitspraken over de kwalificatie van de overeenkomst tussen de werkende en de werkverstrekker. De Commissie doet dit op verzoek van één of beide partijen. Ten tweede heeft de Commissie heeft als taak om aan werkenden en werkverstrekkers hierover advies te geven. De Commissie wordt ingesteld door de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, samen met de Minister van Economische Zaken.

Het voorgestelde tweede lid regelt kort gezegd dat de uitspraken van de commissie bindend zijn voor de partijen zelf. Indien zij het met die uitspraak niet eens zijn, kunnen zij zich binnen 8 weken wenden tot de rechter.

Het voorgestelde derde lid regelt dat de Nederlandse Arbeidsinspectie, UWV en Belastingdienst de uitspraken van deze commissie aangaande de kwalificatie van arbeidsrelatie volgen.

In het voorgestelde vierde lid wordt kort gezegd geregeld dat de inrichting van de commissie bij algemene maatregel van bestuur wordt geregeld. Daarbij worden in ieder geval regels gesteld over de samenstelling en werkwijze van de commissie. Tevens wordt de taak van de commissie nader ingevuld. De formulering van het lid laat ruimte om ook over andere onderwerpen regels te stellen.

Zie voor een verdere toelichting op de commissie paragraaf 3.4.

Artikel 4. Wijziging van Boek 7 van het Burgerlijk Wetboek

Onderdeel A

Met dit onderdeel wordt voorgesteld om in artikel 7:610 BW een nieuw lid in te voegen. Dit nieuwe lid bewerkstelligt dat het in hoofdstuk 3 beschreven toetsingskader van belang is bij de kwalificatie van de overeenkomst tussen werkende en de werkverschaffer. Het voorgestelde tweede lid regelt wanneer in ieder geval geen sprake is van werken in dienst van een werkgever, en in het verlengde daarvan wanneer in ieder geval geen sprake van een arbeidsovereenkomst. Als aan alle vijf de in dat lid genoemde criteria wordt voldaan is geen sprake van het werken in dienst van een ander.

De inhoudelijke elementen waaraan wordt getoetst worden nader beschreven in hoofdstuk 3. Er wordt gezien of de zelfstandige zelf de kenmerken vertoont van het werken als zelfstandige (de zelfstandigentoets). Dit wordt bepaald aan de hand van de vijf criteria die zijn opgenomen in artikel 2 van dit voorstel. Daartoe wordt in onderdeel a van het voorgestelde tweede lid verwezen naar dit artikel. Daarnaast wordt gekeken naar de werkrelatie. De werkrelatietoets bestaat uit vier criteria, die zijn opgenomen in de onderdelen b tot en met e van het voorgestelde lid. Dit zijn achtereenvolgens hiërarchische controle, vrijheid van organisatie van werktijd en van het werk en de bedoeling van partijen om al dan niet op grond van arbeidsovereenkomst arbeid te verrichten. Er is in ieder geval geen sprake van het werken in dienst van een werkgever als de werkende zelfstandige in de zin van artikel 2 van dit voorstel, er geen hiërarchische controle is, wel van vrijheid van organisatie van werktijd en van het werk en als partijen de bedoeling hebben om anders dan op grond van arbeidsovereenkomst arbeid te verrichten.

Onderdeel B

Dit onderdeel voegt een nieuw artikel 610ab in. Hiermee wordt een civielrechtelijk rechtsvermoeden geïntroduceerd voor het bestaan van een arbeidsovereenkomst in bij algemene maatregel van bestuur aan te wijzen gevallen of omstandigheden.

Het betreft een civielrechtelijk rechtsvermoeden dat uitsluitend werkt tussen werkgever en werknemer. Derden kunnen dan ook niet zelfstandig een beroep doen op dit rechtsvermoeden.

Indien een werknemer zich op het rechtsvermoeden wenst te beroepen, moet hij aantonen dat hij arbeid verricht binnen de bij algemene maatregel van bestuur aangewezen gevallen of omstandigheden. Op dat moment wordt een arbeidsovereenkomst vermoed. Is een werkgever het hiermee oneens, dan is het aan de werkgever om aan te tonen dat géén sprake is van een arbeidsovereenkomst.

Het rechtsvermoeden kan weerlegd worden met behulp van de criteria opgenomen in het voorgestelde artikel 610, tweede lid, van Boek 7 van het BW.

Artikel 5. Overgangsrecht

In dit artikel is voorzien in overgangsrecht met uitgestelde werking. Hiermee wordt geregeld dat het voorgestelde nieuwe toetsingskader ten eerste van toepassing is op arbeidsovereenkomsten die op of na de datum van inwerkingtreding van artikel 4, onderdeel A, zijn gesloten. Voor arbeidsovereenkomsten die vóór die datum zijn gesloten, gaat het nieuwe toetsingskader pas gelden zes maanden na inwerkingtreding ervan.

Artikel 6. Inwerkingtreding

Deze wet treedt in werking op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip. Bij het bepalen van de inwerkingtredingsdatum wordt rekening gehouden met de vaste verandermomenten en een invoeringstermijn, zodat partijen en uitvoeringsinstanties voldoende tijd hebben om zich voor te bereiden. Zie hierover verder hoofdstuk 9.

Artikel 7. Citeertitel

Dit artikel voorziet in een citeertitel voor deze wet.

Aartsen
Vijlbrief
Van Dijk
Flach